

NVE – Konsesjons- og tilsynsavdelingen
V/ Auen Korbøl
Pb. 5091 Majorstua
0301 Oslo

09.09.2013

Høringsutsagn for Øvre Alsåker kraftverk i Ullensvang Herad i Hordaland fylke

Bakgrunn

Vi viser til brev der dere ber om Småkrafts kommentarer på mottatte høringsutsagn vedrørende konsesjonssøknaden for Øvre Alsåker kraftverk i Ullensvang Herad i Hordaland fylke. Søknaden skal behandles sammen med 12 andre søknader. Noen av uttalelsene som er kommet inn gjelder samlet for alle søknadene. Småkraft gir her svar på uttalelsene som gjelder generelt for alle søknadene samt for Øvre Alsåker kraftverk.

Følgende interessenter har gitt sitt høringsutsagn i saken:

- Hardanger Energi AS
- BKK Nett AS
- Ullensvang herad
- Fylkesmannen i Hordaland
- Hordaland fylkeskommune
- Naturvernforbundet i Hordaland
- Forum For Natur og Friluftsliv
- Bergen Turlag
- Folgefonni Breførerlag AS
- Statens vegvesen

Hardanger Energi AS:

Hardanger Energi er områdekonsesjonær i Jondal og Ullensvang herad. Som det fremgår av konsesjonssøknad er det et stort potensial av småkraftutbygging i hele vårt konsesjonsområdet. HEAs er opptatt av at alle gode småkraftprosjekter skal kunne få nett-tilknytning og at det må legges til rette for dette slik at flest mulig lar seg realisere.

For å gi nett-tilknytning til alle gode småkraftprosjekter er det nødvendig med nye nettløsninger for dette området. Statnett fikk i 2011 pålegg fra NVE om å utgreie nettsituasjonen i Ullensvang vest, Jondal og Kvinnherad. I rapporten som ble utarbeidet ble det konkludert med at det må etableres en ny transformatorstasjon i Herand og en 132 kV ledning fra Herand til Eidesfossen og videre til Mauranger. Dette er den samfunnsøkonomiske rette nettløsningen. Denne stiller Hardanger Energi seg bak. Rapporten er sendt til NVE i 2012, men det er ennå ikke kommet noen konklusjon på rapporten.

Generelt:

Pr. dags dato er det noe ledig kapasitet i 22kV strømmettet til HEAs i området Jondal, men i sum er det på langt nær plass til alle omsøkte prosjekter. I tillegg til de omsøkte småkraftverk er det flere

småkraftverk som er under konsesjonsbehandling eller har fått tildelt konsesjon. Disse påvirker også vår nettkapasitet.

Oppsummert:

22kV distribusjonsnett:

- Liten ledig kapasitet
- Helt nødvendig med nettforsterkninger i høyspent luftnett, kabelnett og i Eidesfossen koblingsstasjon.
- De som får tildelt konsesjon må gi status til netteier. Framdriftsplan bør framlegges.
- Bestilling av nett-tilknytning slik at netteier kan gjennomføre nødvendige nettforsterkninger.

Overliggende nett (Statnett):

- Ingen ledig transformorkapasitet på 66/22kV transformator i Eidesfossen. Statnett har konsesjonssøkt tiltak.

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft er kjent med nettsituasjonen i området. Dersom det blir gitt konsesjon til Øvre Alsåker vil vi ta kontakt med nettselskapet for å se på detaljer vedrørende tilknytning. Vi er innstilt på å betale nødvendig anleggsbidrag for å få koblet Øvre Alsåker kraftverk på nettet.

BKK Nett AS:

BKK Nett er utredningsansvarlig for det regionale kraftsystemet i *BKK-området og indre Hardanger*. Utredningsområdet omfatter Jondal og Ullensvang, men ikke Kvinnherad.

Det er i dag ingen ledig nettkapasitet for innmating av ny produksjon i Jondal og Ullensvang kommuner.

Blant annet derfor ble det i år 2011 utarbeidet en systemmessig nettløsning for nettet i regionen som tok høyde for de planene som fantes av ny produksjon.

Den anbefalte nettløsningen er en ny 132 kV ledning fra Mauranger til Eidesfossen som erstatter dagens 66 kV ledning, nye transformatorer i Mauranger, ny transformator i Eidesfossen, og en ny 132 kV ledning fra Eidesfossen til Herand-området hvor det plasseres en ny 132/22 kV transformatorstasjon. Disse tiltakene er også dokumentert i *Regional Kraftsystemutredning for BKK-området og indre Hardanger 2012*.

Kraftverkene som skal tilknyttes transformatorstasjon i Eidesfossen kan realiseres etter at ny 132 kV ledning Mauranger-Eidesfossen er bygd og nye transformatorer i Mauranger og Eidesfossen er på plass. Statnett som er tiltakshaver har konsesjonssøkt nye transformatorer og planlegger å konsesjonssøke ny ledning. Kraftverkene som skal tilknyttes transformatorstasjon i Herand kan realiseres etter at ny 132 kV ledning Eidesfossen-Herand og ny transformatorstasjon i Herand er bygd, i tillegg til at alle tiltakene tilknyttet Eidesfossen er utført.

Småkraft AS sine kommentarer:

Se svar til Hardanger Energi AS

Ullensvang herad:

Hovudtrekka i søknaden om konsesjon til kraftproduksjon i Alsåkerelvi er positive. Dei har skildra korleis tiltaket kan byggast ut skånsamt. Heradsstyret i Ullensvang har no tatt stilling til saka (HST-051/13 Vedtak):

Ullensvang heradsstyre rår til at NVE gjev Øvre Alsåker kraftverk konsesjon i samsvar med søknad, men på følgjande vilkår:

- Tiltakshavar må søkja om dispensasjon frå kommuneplanen, jamfør PBL § 19-2 tredje ledd.
- Det må søkjast Statens vegvesen om utvida bruk av privat avkøyrse for å etablera Øvre Alsaker kraftverk.
- Dersom tiltaket lagar stengsler for ålmenta, må det gjerast tiltak for etablering av nye passeringspunkt.
- Det vert sett krav til opprydding langs røyrgatetrase og med inntaksdam slik at inngrepa vert minst mogleg synlege.
- Alternative løysingar for tiltaket bør vurderast, som bruk av profilboring og taubane.

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft AS takker for positiv innstilling og konstruktive tilbakemeldinger til vårt prosjekt. Vi vil følge de vilkår som NVE setter dersom prosjektet får konsesjon. Vi vil også ta kontakt med Ullensvang herad for oppfølging av lokale tiltak og vilkår etter PBL m.m.

Fylkesmannen i Hordaland:

Konklusjon:

Følgefonområdet har nasjonale og regionale verdier knytte til natur og landskap, fjellområde, friluftsliv, reiseliv og inngrepsfrie område. Tidlegare kraftutbygging og mangelfulle konfliktvurderingar gjer det utfordrande å vurdere samla belastning på natur- og miljø.

Fylkesmannen fremjar motsegn til utbygging av Øvre Alsaker kraftverk, Breisete kraftverk, Auno kraftverk, Børsdalselva kraftverk og overføring av Sitautevatn til Valedalen kraftverk.

Fylkesmannen frarår utbygging av Sæverhagen kraftverk, Vassendelva kraftverk, Tveddal kraftverk og Valedalen kraftverk ut frå framlagte konsesjonssøknader. Vi ber NVE gjere ei samla vurdering av omfanget av utbygging i Herand, Jondalselva, Omvikedalen og Uskedalen.

Overordna føringar og grunnlag for å vurdere samla belastning:

Fylkesmannen kommenterer følgende:

Vern:

Nasjonale føringar der verna vassdrag og områda innafor Folgefonna nasjonalpark med fire tilliggjande landskapsvernområde er verna mot større, nye arealinngrep. Verneområda er ein dokumentasjon på dei store naturverdiene i sentrale område rundt brekappa og dalføra i området. Urørt natur, vassdrag, bre, fjell, biologisk mangfold, geologi og kulturminne er sentrale verneformål. Verneområda er og viktig for naturoppleving og friluftsliv.

Fylkesdelplan for små kraftverk i Hordaland:

I fylkesdelplan er delar av Hardangerfjorden karakterisert som det ypparste og mest eineståande fjordlandskap vi har, med internasjonal verdi (klasse A). Friluftsliv og opplevingsverdiane er *store* i einskilde delområde, i dalføre og i fjordlandskapet elles. Delområde 8 har *stor verdi* som sårbart høgjfell fjordlandskap, friluftsliv og reiseliv, delområde 10 har *12 stor verdi* for fjordlandskap og reiseliv, og delområde 12 har *stor verdi* for sårbart høgjfell fjordlandskap, reiseliv og inngrepsfri naturområde.

Verdisettinga i fylkesdelplanen må gi føringar i konsesjonshandsaminga.

Eksisterande kraftverk:

Store deler av vassdragsnaturen på Folgefonnhalvøya er utbygd gjennom tidlegare konsesjonar. Dei siste åra har det i tillegg skjedd ei betydeleg utbygging av småvassdrag. Mange er bygd med konsesjonsfritak. NVE har utarbeidd eit kart som gir grovt oversyn over alle prosjekta. Kartet viser at det er bygd eller gitt løyve til rundt 30 småkraftverk på vestsida av Folgefonnhalvøya

mellom Utne og innløpet av Matrefiorden. Fylkesmannen vil oppmode NVE å gjere ei samla vurdering av Folgefonnhalvøya. Vurdert mot andre interesser i området er det viktig å finne eit akseptabelt omfang av samla vassdragsutbygging i regionen.

Mangelfullt kunnskapsgrunnlag og undervurdering av konfliktnivå:

Det er eit gjennomgåande problem at mange av dei framlagte søknadene har for lite dokumentasjon av naturverdiar, særleg når det gjeld friluftsliv, landskap og opplevingsverdi. Tynt kunnskapsgrunnlag fører til dårlege konfliktvurderingar og til at søknadene ikkje gir tilstrekkeleg grunnlag for vedtak. I fleire saker uttaler Fylkesmannen at viktige natur- og miljøverdiar er undervurderte.

Mangelfulle konfliktvurderingar gjer det og utfordrande å vurdere samla belastning på natur og miljø. Fylkesmannen legg til grunn at NVE ikkje vil opne for inngrep som undergraver heilskapen i dei nasjonale og internasjonale naturkvalitetane på Folgefonnhalvøya.

I merknadane våre har vi trekt fram tema som vi meiner er relevante for vurderinga av naturverdiane i dei ulike utbyggingsprosjekta og for samla belastning.

Øvre Alsåker kraftverk, Ullensvang:

Fylkesmannens vurdering

Alsåkerelvi var høgt vurdert i samband med suppleringsplan for vassdrag2. Av ulike grunner vart vassdragsvemet ikkje vidareført, men vurderinga er likevel ein dokumentasjon på høge kvalitetar i området.

Tiltaket strekk seg høgt til fjells og vil føre til eit betydeleg tap av inngrepsfri naturområdet i nordre del av Folgefonnhalvøya. Fylkesmannen meiner omfanget av INON-tapet er uakseptabelt, og at inngrepet fører til irreversible inngrep i markerte landskapsområder ved Kumlevatnet og i Bergsgjelet og i områda elles.

Søknaden sin omtale av konsekvensane på landskapet, friluftsliv og opplevingsverdi er etter Fylkesmannens oppfatning rotete og lite fagleg basert. Dei fysiske inngrepa i landskapet er ikkje synleggjorte, og dei negative verknadene for lokale og regionale naturverdiar, friluftsliv, landskap er undervurderte.

Fjellområdet med tilhøyrande vassdragsnatur har store kvalitetar, med lokal og regional verdi for friluftsliv og oppleving. Det ligg tre stølsområde langs vassdraget, fem—sju hytter ved Kumlevatn. Det er fleire turstiar i området, og det er bygd bruer over elva, mellom anna ved Kumlevatn.

Fylkesmannen meiner det ikkje må opnast for ny kraftutbygging inne i dei høgtliggjande fjellområdet på Folgefonnhalvøya, og viser til verdiomtale i fylkesdelplanen.

Konklusjon

Fylkesmannen fremjar motsegn til bygging av Øvre Alsaker kraftverk ut frå konflikt med landskap, friluftsliv og INON.

Småkraft AS sine kommentarer:

Vil vi påpeke at Alsåkerelvi IKKE er vernet. Vernespørsmålet blir derfor ikke relevant i denne behandlingen.

Det er riktig at tiltaket strekker seg opp i høyfjellet som Fylkesmannen påpeker. Men utover inngrep i forbindelse med inntaksanordningen, vil prosjektet ha lite synlige spor i høyfjellsområdet ved at det er valgt en tunnelloesning i øvre del av prosjektet. Det er heller ikke planlagt regulering av Kumlevatnet. Vi kan derfor ikke se at omfanget av INON-tapet er uakseptabelt.

Rørgaten vil ikke komme i berøring med sti opp i området.

Det er videre foretatt en grundig undersøkelse av områdets virkning på landskap, friluftsliv og opplevelse/brukerinteresser av fagpersoner som har kompetanse på området. NVE har også

godkjent de vurderinger som er gjort og rapporten som foreligger. Vi reagerer derfor på at Fylkesmannen karakteriserer det arbeidet som er gjort som «rotete og lite faglig basert».

Konsesjonssøknaden er utarbeidet etter de krav som er satt av NVE.

Prosessen er grundig med sterk medvirkning fra berørte parter. Utredningsgrunnlaget skal være et godt grunnlag for å avgjøre konsesjonsspørsmålet etter gjeldende lovverk og dersom NVE krever ytterligere utredninger vil disse bli utarbeidet.

Hordaland fylkeskommune:

Vedtak for sakene som gjeld Jondal kommune og Ullensvang herad:

VEDTAK

Fylkesutvalet reagerer på den korte tidsfristen i denne saka. Ein må kunne rekna med lenger handsamingstid for 13 kraftverk enn for eit. Hordaland fylkeskommune ønskjer å vere ein god samarbeidspart for NVE i energisaker. Vi vil levera fråsegner som har eit godt fagleg grunnlag. Hordaland fylkeskommune utøver mynde i medhald av fleire føresegner, lovverk og regionale planar, og som kulturminnemynde må vi ha tid til synfaring i feltet. Fylkeskommunen er eit politisk forvaltningsnivå. Kraftsaker har stor politisk interesse og fråsegner må til politisk handsaming i våre styrande organ, som er kultur- og ressursutvalet og fylkesutvalet.

Øvre Alsåker (Ullensvang)

- Det må vurderast høgare minstevassføring av omsyn til biologisk mangfald, særskild fossesprøytsonene, og av omsyn til fossane som sentrale landskapselement.
- Det må undersøkast å endra traseen noko for å unngå nærføring med gråor-heggeskogen slik at den kan skjermast.
- Det er potensial for funn av hittil ikkje kjende automatisk freda kulturminne i området. Det vert stilt krav om at undersøkingsplikta etter § 9 i kulturminnelova vert oppfylt i god tid før iverksetjing av tiltaka.
- Freda kulturminne nær tiltaksområde må merkast under anleggsarbeidet slik at dei ikkje vert skadde.

Småkraft AS sine kommentarer:

Konsesjonssøknaden er utarbeidet etter de krav som er satt av NVE, og forhold vedrørende behandlingspraksis er valg gjort av NVE og som derfor ikke vil bli kommentert videre.

Det er planlagt slipp av minstevannføring lik 5 persentil. Dette er lagt til grunn for konsekvens i miljørapporten. Fossesprøytsonene har C verdi og det er ikke funnet rødlistearter.

Alternativ slipp av minstevannføring:

Minstevannføring sommer/vinter l/s	Produksjon GWh	Utb pris kr/kWh
200/25	18,6	2,67
300/25	17,9	2,77
400/25	17,3	2,87

Traseen vil bli plassert slik at en kommer i minst mulig berøring av gråor-heggeskog.

Ved etablering av inntak, rørgate og anleggsvei, vil Småkraft legge til rette for at kulturminnelova § 9 blir tatt hensyn til.

Kulturminner vil bli ivarettatt under anleggsperioden.

Naturvernforbundet i Hordaland:

Viser til mottatt brev vedr. søknad fra Småkraft AS, datert 21.03.2013, om tillatelse til å bygge Øvre Alsåker kraftverk i Ullensvang herad. Naturvernforbundet er kritisk til at Småkraft AS skal få konsesjon til å bygge ut Øvre Alsåker kraftverk.

Konklusjon

Vi i Naturvernforbundet Hordaland mener at Småkraft AS ikke tar hensyn til *prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning* fra Naturmangfoldloven §10. Loven sier at: "En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for." Dette er svært viktig både per dags dato, men også for framtidige generasjoner og tenkning innenfor miljøhensyn og naturmangfold. Men per i dag er det allerede 13 nye småkraftplaner på den såkalte Folgefonnhalvøya, i kommunene Jondal, Kvinnherad og Ullensvang i Hordaland fylke som NVE har offentligjort. Både Jondal, Kvinnherad og Ullensvang er kommuner hvor det allerede er realisert en stor andel vannkraftverk, og her er også kraftverk som er gitt konsesjon og venter på å bli utbygd. Det er derfor grunn til å tro at dersom disse 13 nye sakene blir realisert, vil den økologiske belastningen i området bli stor. Dette vil kunne få store negative konsekvenser både for vassdragstilknyttede arter, og for øvrige deler av det biologiske samfunnet som baserer seg på disse artene. Iht. naturmangfoldlovens § 10 må det foretas en vurdering av den samlede belastningen som økosystemet blir utsatt for.

Alsåkerelvi og dens nærliggende område med blant annet flere verdifulle naturtyper, INON-soner, flere SEFRAK-registre og brukerinteresse, er et lokalt område som klart tydelig bør være fritt for utbygging, og vi i NVH vil gjerne vise til prinsippet om at naturen selv – "naturens tålegrense" – må sette rammer for politikken, der Regjeringen og Stortinget gjentatte ganger har erklært at norsk miljøpolitikk skal på bygge på dette. I en stortingsmelding fra 1996 sies det for eksempel at vi "ikke [må] overskride nivåene for kritiske belastninger av økosystemer (naturens tålegrense). Målene må derfor settes slik at miljøskadelige utslipp eller inngrep ikke overstiger nivåer der belastningen på miljøet medfører skader på viktige deler av økosystemene".

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft AS representerer grunneiere til prosjektet som er interessert i å bygge ut Øvre Alsåker. Det er også gitt føringer fra statlig hold at en ønsker å realisere nye småkraftprosjekter. NVE vil som en del av sin behandling ta stilling til tiltaket i forhold til det overordnede statlige ønske om å bygge ut ny fornybar energi med de føringer som er gitt fra OED. Forhold til Naturmangfoldloven inngår i vurderingsgrunnlaget.

For kommentar til INON vises det til kommentar under FM uttalelse.

Det er flere SEFRAK registreringer i området men det er i miljørapporten konkludert med at disse ikke vil bli påvirket i vesentlig grad.

Forum for natur og friluftsliv:

NVE ber høringspartene i "Folgefonnapakken" om å vurdere hver utbyggingssak for seg, i tillegg til å vurdere alle sakene samlet. I denne uttalelsen vil vi først og fremst gjøre et forsøk på å vurdere samlet belastning av alle utbyggingene basert på FNF organisasjonenes interesse- og kompetansefelt. De mest konfliktfylte utbyggingsprosjektene vil bli omtalt særskilt i egne uttalelser fra Naturvernforbundet Hordaland, Bergen Turlag og Kvinnherad Turlag.

Oppsummering

De 13 omsøkte prosjektene på Folgefonnhalvøya utgjør hver for seg relativt små utbygginger. Disse er imidlertid planlagt i et område med verdifullt fjordlandskap og sårbart høyfjell av stor verdi, og som allerede er sterkt belastet av vannkraftutbygginger. Selv om de enkelte utbyggingene er små, kan de samlede negative konsekvensene derfor bli store, både for friluftsliv, fiske, landskap og biologisk mangfold.

Vi har påpekt en rekke feil i flere av søknadene, og mener at de ikke er i samsvar med NVEs "Søknadsmal for småkraftverk", samt at enkelte av biomangfoldsrapportene ikke tilfredsstiller de forventninger man burde kunne ha ut fra veilederen "Kartlegging og dokumentasjon av biologisk mangfold ved bygging av småkraftverk (1-10 MW)". Dette er noe som burde ha vært kvalitetssikret hos NVE før søknadene ble sendt ut på høring.

På grunn av mangelfulle søknader og dårlig kvalitet på enkelte av søknadene, er det svært vanskelig å danne seg et bilde på hva som vil bli de totale belastningene på Folgefonnhalvøya som følger av disse utbyggingene. Dette kan rettes opp i ved at NVE stiller krav til tilleggsutredninger på samlet belastning av disse 13 utbyggingene, med fokus på økologi, biologisk mangfold, friluftsliv, fiske og landskap.

Sluttkommentarer

Vi er positive til at prosjektene legges ut som samlede "pakker" og ikke enkeltvis utbygginger. Det er viktig å se prosjektene samlet, og også i sammenheng med det som allerede er tildelt konsesjon og bygd ut i områdene. Det er også bra at NVE lager oversiktskart over konsesjonsgitte og omsøkte utbygginger i områdene, som er et nyttig verktøy for oss som høringspart.

Vi må likevel påpeke at dersom det skal være et poeng å legge prosjektene ut som samlede pakker, må det være mulig å sammenligne og sette de ulike utbyggingssakene opp mot hverandre. Det har ikke vært mulig i dette tilfellet, på grunn av svært varierende saksgrunnlag og kvalitet på søknadene. Denne type pakkeløsninger på høring bør være fulgt opp med en vurdering av sumvirkninger for naturmangfold, landskap, friluftsliv- og reiselivsverdier av de omsøkte prosjektene, sett i sammenheng med virkningene av prosjekt som allerede har blitt gitt konsesjon og eksisterende kraftanlegg.

Det er uheldig at det foreligger andre utbyggingsplaner i disse kommunene som ikke blir vurdert sammen med søknadene i denne "pakken". Vi har ved henvendelse til NVE blitt fortalt at dette bl.a. er fordi prosjektene behandles i ulike avdelinger hos NVE. Vi vil påpeke at det rettslige kravet til vurdering av sumvirkninger inneholder hensyn til allerede eksisterende inngrep, vedtatte inngrep, omsøkte inngrep og planlagte inngrep. Kravet må tolkes på en slik måte at det gjelder alle inngrep som faller inn under en sektormyndighets ansvar, uavhengig av hvordan myndighetsorganet er organisert avdelingsvis. Vi håper at NVE er i stand til å se ut over sin egen småkraftavdeling når sumvirkningsvurderingene for disse områdene skal foretas.

Det er et enormt utbyggingspress på vassdragene i Hordaland i dag, og disse 13 omsøkte prosjektene er ikke de eneste som har høringsfrist innenfor et kort tidsrom i sommerferiemånedene. Vi ba om forlenget høringsperiode for "Folgefonnapakken" (ref. brev av 12.4.2013), uten at det ble imøtegått av NVE. Korte høringsfrister på store saksmengder og med saksgrunnlag av svært varierende kvalitet utgjør etter vår mening et demokratisk problem, og vi stiller spørsmålsteget ved om allmennhetens interesser blir tilstrekkelig ivaretatt i fylket vårt.

Småkraft AS sine kommentarer:

Generelt for behandling av søknader i «pakker» og saksgangen er dette forhold som må avklares direkte med NVE. Det enkelte prosjekt må vurderes ut fra søknaden som er gjennomgått og akseptert av NVE og dersom det blir satt krav til nye utredninger vil Småkraft AS følge opp dette. FNF kommenterer tap av INON og bygging i høyfjellsområder. For vår kommentar henvises det til svar gitt til uttalelse fra FM.

Bergen Turlag:

Vi er positive til at NVE legg opp til ei felles handsaming av dei 13 småkraftprosjekta. Bergen Turlag er høyringspart i saka. Vi ønskjer å vera ei konstruktiv høyringspart i energisaker, og særleg ivareta omsynet til natur- og friluftsinnteresser i høyringa.

(1) Ei oppsummering av merknader til prosjekt i "Folgefonnaapakka" med særleg omsyn til friluftslivinteresser:

Øvre Alsåker kraftverk. Vi meiner det her føreligg konflikt med friluftsinnteresser og landskapsverdiar. Vi rår ikkje til at prosjektet får løyve.

I neste avsnitt (2) følgjer ei grunngjeving for dei einskilte prosjekta vi har merknader til i Kvinnherad kommune, Jondal kommune og i Ullensvang herad. I siste avsnitt (3) gjev vi merknader til ei vurdering av "samlet belastning" med særleg omsyn til friluftslivinteresser i området.

(2) Grunngjeving for standpunkta knytta til dei einskilte prosjekta:***Merknader til Øvre Alsåker kraftverk:***

Det planlagte kraftverket ligg i eit område som ut frå "Fylkesdelplanen for småkraft" er klassifisert som fjordlandskap av "stor verdi". Vassdragsinngrepet fører til tap av inngrepsfrie områder på 3,4 km². Det er friluftslivinteresser knytta til området, og området har status som regionalt friluftsområde verdi C etter "Fylkesdelplanen for små vasskraftverk" si klassifisering. Alsåkerelva vart føreslått verna i samband med "Supplering av verneplan for vassdrag". Grunngjevinga for forslaget om vern ved supplering: "Former knyttet til fluviale prosesser og skredprosesser er intakte. 80 % av feltet har fjellheier. Nedre del er dominert av furu, mens bjørk vokser lenger opp. Rikere innslag av lauvskog langs vassdraget og sidebekker har særlig interesse. Viktige natur-typar er bekkeløfter, fossesprøytoner og naturlig fisketomme vann. Flere fuglearter antas å hekke. En villreinstamme holder til i området. Hele 93 % ligger mer enn 1 km fra inngrep. Det går skogsvei i de nederste 2 km, men berører ikke elvestrengen. Kraftledning krysser feltet ved utløpet til fjorden. Ut over dette er nedbørfeltet urørt" (St. prp. nr. 75 (2003 – 2004), ss. 50-51). Regjeringa gjekk ikkje inn for styringsgruppa sitt framlegg om vern, men skildringa av vassdraget syner at det er viktige natur- og landskapsverdiar knytta til området. I 2006 vart det gjeve konsesjon til eit minikraftverk med regulering av elva mellom kote 6 moh. og kote 220 moh. Eit inngrep høgare oppe i laupet av elva vil koma nærare inn på sårbart høg fjell av "stor verdi", og vil også føra til reduksjon i inngrepsfrie områder. Tiltaket vil føra til redusert vassføring på eit 1700 meter lang del av elvestrekket.

Vi rår ikkje til at prosjektet får løyve med omsyn til friluftsinnteresser og landskapsverdi.

(3) Samla vurdering med særleg omsyn til friluftsinnteresser på Folgefonna halvøya

Prinsippet om økosystemtilnærminga og vurdering av samla belastning går fram av naturmangfaldlova § 10. Ei heilskapleg tilnærming til forvaltning av vassressursar følgjer også av vassforskrifta. Eit anna omsyn ved vurdering av sumverknader er å hindra ei bit-for-bit utbygging utan ein overordna plan. Sjølv om det førebels ikkje føreligg noko tilrådd, offisiell metodikk for vurdering av sumverknader, så føreligg det rettslege krav til vurdering av sumverknader og forvaltingspraksis, td. sakshandsaminga for tilsvarande småkraftpakker i Hordaland for områda Voss, Valldalen og Sørfjorden.

Omsynet til "samla belasting" tilseier at ein også vurderer både eksisterande inngrep som er fullførte, vedtatte, planlagte og omsøkte inngrep i forhold til økosystem og naturmangfald. Av førearbeida til naturmangfaldlova går det også fram at påverknad av estetisk karakter også er relevant som del av vurderinga etter naturmangfaldlova § 10.

Av tyding for vurderinga av samla belasting vil vi påpeike:

1. Herand kraftverk er ikkje nemnt som del av "Folgefonnaapakken", men vi føreset at verknaden av prosjektet vert vurdert som del av den "samla belastinga".
2. Mattiselva kraftverk i Kvinnherad kommune er eit minikraftverk i Omvikedalen (Åmvikdalen). Vi kunne ikkje finna opplysingar om dette kraftverket korkje på saksopplysingskartet som fulgte med "Folgefonnaapakken" (<http://skjema.nve.no/NVE-saksdokument/201107080-20-1286904.pdf>) eller i NVE-atlas (<http://atlas.nve.no/ge/Viewer.aspx?Site=NVEAtlas>). Vi føreset at kraftverket er med i vurderinga av "samlet belasting".
3. I Kvinnherad kommune er det varsla O/U prosjekt i tilknytning til Svartavatnet og Middagsvatnet. Vi føreset at desse prosjekta også er ein del av vurderinga av "samlet belasting".
4. Vi føreset at annan infrastruktur som er del av energiplanlegginga, td. kraftframføring, vert inkludert i vurderinga av "samlet belasting".

Vi ønskjer også å gje vår støtte til innspelet frå Forum for natur og friluftsliv i Hordaland til NVE datert 04.06.2013. I brevet tek FNF Hordaland opp behovet for ei tilleggsutgreiing av samla verknad for natur og friluftsliv i "Folgefonnaapakken". Vi meiner at ei slik tilleggsutgreiing er viktig for ei heilskapleg og tilstrekkeleg vurdering av friluftsinteresser, naturverdiar og landskap på Folgefonnhalvøya.

Småkraft AS sine kommentarer:

For svar på uttalelsen vises det til kommentarer ovenfor.

Folgefonna Breferarlag AS:

Folgefonna Breferarlag AS driv breføring og fjellgaiding på Folgefonna og Folgefonnhalvøya. Folgefonna Breferarlag har base i Jondal og har hovudsesongen frå kring 1. mai til kring 1. oktober, med hovudvekt på skiturar fram til St. Hans og bre- og fjellturar etter den tid. I tillegg til breføring driv me med eit vidt spekter av utandørsaktivitetar, som til dømes fjellklating, kajakkpadling og sykkelting. Folgefonna Breferarlag har som mål å gje kundane ei totaloppleving med innblikk i kraftfulle naturprosessar, kunnskap om naturlandskapet, utfordringar for kroppen og ein smak av gamledagar gjennom lokalhistorie og forteljarkunst. Jondal er inne i ei spanande tid, med status som Nasjonalparklandsby, nyleg oppretta Landskapspark i Herand, nytt kulturlandskapssenter i Herand og nytt aktivitets- og kunnskapssenter (Juklafjord) i Jondal.

Øvre Ålsåker kraftverk

Ålsåker er ein av dei viktigaste innfallsportane til turen Folgefonna på langs der ein tek seg opp i stølslandskapet og vidare opp i høgfjellet nord for Folgefonna og fortset over breen til Baroniet i Rosendal eller ned til Saubabrehytta og Rullestadjuvet. Øvre del av Ålsåkerelvi gjev ei svært verdfull naturoppleving, og sidan nedre del av elva allereie er utbygd er det særskild uheldig dersom resten av vassdraget vert utbygd.

Småkraft AS sine kommentarer:

For svar på uttalelsen vises det til kommentarer ovenfor.

Statens vegvesen:

Søknaden gjeld bygging av Øvre Alsåker kraftverk.

Vi har ingen merknad til plassering av kraftstasjonen då den kjem utanfor byggegrense (50 m) for fv. 550.

Tilkomst via privat veg som tar av frå fv. 550, Hp 7, km 10,310. Denne avkøyrsla stettar ikkje krava til utvida bruk og må utbetrast/flyttast dersom Øvre Alsåker kraftverk skal etablerast.

Manglande svingradius og sikt retning Utne, jf. vedlagte kartutsnitt og vegbilde.

I samband med bygging av kraftverket nå det søkjast statens vegvesen om utvida bruk av avkøyrslle på vanleg måte.

Vi har elles ingen merknad til søknaden.

Småkraft AS sine kommentarer:

Dersom prosjektet får konsesjon, vil vi ta kontakt med Statens vegvesen vedr. utbedringer/nye løsninger på tilkomstvei via privat vei til prosjektet.

Småkrafts konklusjon:

Vi mener at fordelene ved en utbygging av Øvre Alsåker kraftverk er større enn ulempene.

Europa og Norge trenger mer fornybar energi! For å realisere en småkraftutbygging, er den avhengig av at de som innehar rettighetene til ressursene griper fatt i muligheten og iverksetter utbygging.

Småkraft har etter 34 ferdig bygde kraftverk fått god erfaring med å rydde, revegetere anleggsområder. Vi har fått positive tilbakemelding på utført arbeid og vi har fått byggeskikkpris på Oftedal i Sirdal kommune. Vi ber derfor NVE vektlegg de positive virkningene prosjektet vil medføre i den videre behandlingsprosessen.

Vennlig hilsen

Martin Vangdal
Prosjektleder konsesjon

Kari Seim
Prosjektkoordinator